

Mégis, kinek a gyermeke? – A béranyaság dilemmája

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

11. évfolyam

Programcsomag neve: Toleranciára nevelés

A modul szerzői: Págyor Henriett – Benedek Fülöp

Címlapkép: szkc211_06_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	16-17 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A házasság, gyermekvállalás, béranyaság témáját körüljárva kívánja a modul fejleszteni a diákok kritikai szellemét. Célunk, hogy ráébredjenek: léteznek olyan erkölcsi kérdések, ahol nem lehet mindenki számára kedvező döntést hozni. A modul célja továbbá a diákok vitakultúrájának fejlesztése.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás, család; kapcsolatok: segítségnyújtás, tolerancia, konfliktus: értékek ütközése, dilemmahelyzet; életmód: érzelmek, életminőség, egészség; erkölcs és jog: szabályok, normák, törvények, döntés Tartalom: Konkrét – kitalált – eset kapcsán vitát folytatnak a diákok a béranyaságról, az ehhez kapcsolódó érzelmekről és körülményekről.
Megelőző tapasztalat	Mészáros Márta <i>A magzat</i> című filmje
Ajánlott továbbhaladási irány	Erkölcsi dilemmahelyzetek az élet egyéb határkérdéseiben
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia Önszabályozás: felelősségvállalás, tolerancia A szociális kompetenciákkal összefüggő kognitív készségek: problémakezelés, kritikai gondolkodás, nyitottság Társas kompetenciák: együttműködés, véleménynyilvánítás, vitakészség
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: osztályfőnöki óra, etika, magyar nyelvtan, társadalomismeret Modulokhoz: Mégis kinek az élete? Az eutanázia (szkc212_06)
Támogató rendszer	Szekszárdi Júlia – Tusa Cecília: <i>Osztályviták erkölcsi dilemmákról egy veszprémi iskolában</i> . Az erkölcsi kompetenciák fejlesztésének gyakorlati módszere. Új Pedagógiai Szemle, 2006. július-augusztus <i>Tanári kézikönyv</i> (szerk.: Kereszty Zsuzsa)

Módszertani ajánlás

A téma igen aktuális, mégsem osztja meg annyira a társadalmat, mint az abortusz-dilemma. A modulban használt történet fikció. A téma feldolgozása nem engedi meg, hogy részleteiben tartsuk meg a modult, mivel az érzelmi feszültség a részek között eltelt idő alatt tompulhat. A

termet az **A** variáció esetén érdemes úgy berendezni, hogy jól látható legyen a bírók és a szemben álló felek közötti különbség. A vita menetét nem befolyásolja a szemben álló csoportok száma, ezért nem kell feltétlenül arra törekedni, hogy egyenlő számban legyenek egy-egy véleménycsoportban. A bírók kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy képesek legyenek összefoglalni a történetet, tudjanak határozottak lenni és megfelelően kommunikálni. Személyüket a tanár és a diákok is kijelölhetik. Érdemes figyelembe venni, hogy a téma a lányokat valószínűleg jobban érdekli, érdekelheti, hozzáállásuk is más lehet, mint a fiúké.

A modul központi eleme, a dilemma-vita, minkét változatban megjelenik. A két változat közötti eltérés elsősorban a vitahelyzet, illetve a dramatizálás folyamatából adódik. Míg az **A** változatban a bíró elé tárt szempontok, vélemények alapján a hozzászólók a bíró segítőinek szerepébe kerülhetnek, saját véleményüket kissé háttérbe szorítva, addig a **B** változatban a saját vélemény kifejezése erősebb. Egyik változat sem terheli túlságosan a tanulókat; a tanár annak alapján választhat, hogy mennyire látja sikeresnek a dramatikus feldolgozást. Az **A** változat nehézsége, hogy végeredményben döntést kell hozni, ami feszültséget okozhat. Ezt azonban enyhíti, hogy nem a bíró egyedül, hanem a bírói testület együttesen hozza meg a döntést. A **B** változatban klasszikusabb módszertani megoldás a tanár összefoglalója.

Mindkét esetben azért fontos a tanár szerepe, mert segíteni tudja az esetleges feszültséget, bizonytalanságot vagy éppen a vélemények ütközése miatti konfliktus oldását, a levezetés, zárás felé vezető lépéseket.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Törekedjünk arra, hogy a záró körben mindenki szóhoz jusson, mivel nem feltétlenül kapcsolódik be mindenki aktívan a vita menetébe, és fontos, hogy ismerjük egymás véleményét döntését. Ha van olyan diák, aki a vita végén megváltoztatta véleményét, feltétlenül kérdezzük meg, miért tette. A modult vezető pedagógus dönti el azt, hogy ő véleményt nyilvánít-e, de mindenképpen indokolja döntését (miért nem mond véleményt, és fordítva), mivel a módszerhez ez is hozzátartozik. Hiszen az őszinteség pro és kontra elvárható. Ugyanakkor a vita során a tanár tartózkodjon a véleménynyilvánítástól, ha nem vesz részt egyik csoport munkájában sem. Véleményét a záró körben van lehetősége elmondani.

A modul mellékletei

Diákmelléklet

D1 – Történet (d1)